

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра новітньої історії України

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

для здобувачів освіти

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальність **014 Середня освіта (Історія)**
освітній рівень **Перший (бакалаврський)**
освітня програма **Середня освіта (Історія)**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2022/2023</u>
Семестр	<u>1</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладач: Пижик Андрій Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри новітньої історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: Пижик Андрій Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри новітньої історії України

(підпис)

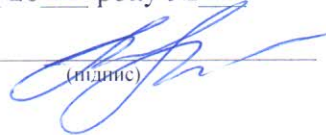
(Андрій ПИЖИК)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від « 30 » 06 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » 08 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Наталія ТЕРЕС)
(прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів із основами педагогічної професії, особливостями педагогічної діяльності і сформуванню базові уявлення про специфіку підготовки вчителів історії.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні засади освітнього процесу у середній школі.
2. *Вміти* самостійно шукати й опрацьовувати нову інформацію

3. Анотація навчальної дисципліни:

Сьогодні в Україні відбувається реформування системи середньої освіти, поетапно реалізовується Концепція нової української школи. Втілення концепції передбачає запровадження нового принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя і батьків. Надзвичайно важливе значення для успішної реалізації реформи відіграє підготовка нових педагогів, які навчатимуться за новими методиками і технологіями. Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» має пропедевтичний характер і знайомить студентів із основами підготовки педагогів у вищій школі, сучасними підходами до організації освітнього та виховного процесу в закладах середньої освіти, основними проблемами втілення реформи середньої освіти і шляхами їх вирішення. Дисципліна має значний світоглядний аспект, оскільки закладає базу для свідомої активної участі майбутніх педагогів у творенні нової школи.

4. Завдання (навчальні цілі) – ознайомити студентів із системою освіти в Україні, принципами її побудови, нормативними документами, які визначають структуру і основні засади функціонування освітньої галузі; сформуванню загальне уявлення про форми і методи оволодіння спеціальністю, зміст, структуру і специфіку їхнього навчання за обраним фахом, основи науково-дослідної роботи, організацію самостійної роботи; сформуванню бачення основних викликів, які стоять перед системою освіти, і шляхів їх подолання; визначити роль і місце педагога в реформованій новій українській школі; сприяти формуванню особистості майбутнього вчителя історії, виробленню творчого підходу до опанування професії.

Дисципліна спрямована на формування компетентностей:

ЗК. 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК. 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК. 20. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати базові терміни та поняття, які використовуються в педагогіці, методологічну основу та основні категорії дидактики	Лекція	Підсумкова контрольна робота, набрання 60% балів	10%
1.2	Знати сучасні тенденції розвитку системи педагогічної освіти в Україні, основні нормативно-правові документи, які регулюють підготовку педагогів	Лекція, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота, контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей	10%

1.3	Знати особливості підготовки педагогів в різні періоди української історії та зміст і структуру підготовки вчителів історії в Університеті	Лекція, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота, контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей	10%
2.1	Вміти визначати основні властивості і характеристики педагогічної професії	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота (тест), творче завдання (есе), набрання не менше 60% балів	15%
2.2	Вміти визначати професійні та особисті якості вчителя історії	Лекція, самостійна робота	Творче завдання (есе), набрання не менше 60% балів	15%
2.3	Вміти знаходити та інтерпретувати інформацію з різних джерел	Самостійна робота	Творче завдання (есе), набрання не менше 60% балів	15%
2.4	Вміти характеризувати мету та завдання середньої освіти на сучасному етапі	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей	10%
2.5	Вміти визначати основні тенденції освітнього процесу в сучасній школі	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей	5%
2.6	Вміти визначати основні напрями та завдання виховання в сучасній школі	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ОК.10)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6
Програмні результати навчання									
1. Знати історичні етапи розвитку предметної області.		+	+					+	
5. Оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	+	+				+	+	+	+
16. Знати історичну термінологію, основні концепції, й наукову періодизацію історичних процесів.			+				+	+	+
21. Вміти використовувати новітні методологічні підходи у навчальній та професійній діяльності: цивілізаційний, аксіологічний, культурологічний, антропологічний, багатофакторний.				+	+				
27. Вміти вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.				+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Самостійна робота (тест): РН1.2, РН1.3, РН2.1, РН2.4, РН2.5, РН2.6 — 40 балів/24 бали*.

2. Самостійна робота Творче завдання (есе): РН2.1, РН2.2, РН2.3 — 40 балів/24 бали*.

3. Підсумкова контрольна робота: РН1.1, РН1.2, РН1.3 — 20 балів/12 балів*.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Обов'язковою умовою для отримання заліку є написання студентом підсумкової контрольної роботи і виконання творчого завдання.

- Студент, який не набрав 60 балів за результатами семестрового оцінювання, не склав залік і йому у відомість проставляється оцінка «не зараховано».

Для складання заліку під час перескладання, яке призначається відповідно до затвердженого деканатом графіку, студент має відпрацювати викладачу ті види семестрового оцінювання на яких не набрав мінімальної кількості балів (контрольна робота, пропущені чи з незначною кількістю набраних балів семінарські заняття, есе). У разі якщо студент не отримав залік під час перескладання викладачу, відбувається перескладання комісії. Для перескладання на комісії студенту пропонується перелік запитань та завдань, які мають перевірити всі результати навчання за даною дисципліною.

7.2 Організація оцінювання:

Оцінювання студентів відбувається впродовж семестру.

Загальна сума балів – 100 балів

Самостійна робота (тест)	Самостійна робота (Індивідуальне творче завдання)	Підсумкова контрольна робота
40 балів (максимум)	40 балів (максимум)	20 балів (максимум)
24 балів (мінімум)	24 балів (мінімум)	12 балів (мінімум)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми дисципліни в цілому, так і окремих розділів тем. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі тестування, яке здійснюється наприкінці листопада на одній із лекцій, і виконанні індивідуального творчого завдання.

Критерії оцінювання самостійної роботи у тестовій формі (20 запитань, від 0 до 40 балів):

- а) вірна відповідь на одне запитання – 2 бали;
- б) невірна відповідь – 0 балів.

Індивідуальне творче завдання. Підготовка есе з обраної теми - до 40% балів.

Орієнтовані теми для есе:

- Становище вчителя в сучасному українському суспільстві
- Педагогічна діяльність: таланти чи ремесло
- Учитель історії в минулому і зараз
- Особистісні якості сучасного педагога
- Роль особистісних якостей учителя історії в педагогічній діяльності
- Сучасний вчитель історії: реальність та ідеал
- Ідеальний вчитель історії: визначальні характеристики
- Вимоги до особистості вчителя історії
- Професійний ідеал сучасного вчителя історії
- Типи особистості вчителя історії
- Імідж сучасного вчителя історії

Студент може запропонувати власну тему есе пов'язану з професійно-особистісними якостями сучасного вчителя історії

Вимоги до есе:

- обсяг не більше 4 сторінок (без додатків);
- самостійність у викладі матеріалу;
- наведення у додатках не менше 4 фотоматеріалів;
- визначений термін виконання – до 1 грудня;
- здавати у роздрукованому вигляді з підписом і в електронному на адресу pyzhyk@knu.ua

Структура есе	Бали
Актуальність теми	до 2 балів
Мета есе	1 бал
Виклад основного матеріалу	до 20 балів
Узагальнення	до 3 балів
Власне бачення проблеми	до 4 балів
Візуальні матеріали (презентація, фотоматеріали у додатках)	до 7 балів
Використання джерел та літератури	до 3 балів

ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Предметом підсумкової контрольної роботи є знання студентами базових термінів та понять, які використовуються в педагогіці, основних категорій дидактики, нормативно-правових документів, які визначають систему освіти і регулюють підготовку педагогів в Україні; розуміння особливості підготовки педагогів в різні періоди української історії, сучасні тенденції розвитку системи педагогічної освіти в Україні.

Перевірка результатів навчання здійснюється під час письмової контрольної роботи, яка містить 2-а теоретичні запитання, що потребують розгорнутої відповіді.

Підсумкова контрольна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів.

Відповідь на **теоретичне запитання** оцінюється від 0 до 10 балів відповідно до наступних критеріїв:

- глибоке, теоретично обґрунтоване, фактологічно наповнене розкриття питання – **9-10 балів**;
- розкриття питання з фактологічною аргументацією – **7-8 балів**;
- неповне розкриття питання – **4-6 балів**;
- висвітлення окремого аспекту питання – **1-3 бали**;
- відсутність відповіді з питання – **0 балів**.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і самостійної роботи

№	Назва лекції	Кількість годин	
		Лекції	Самостійна робота
1.	Вступ. Основні терміни і поняття.	2	
2.	Сучасна система педагогічної освіти в Україні.	2	4
3.	Зміст та організація освітнього процесу в Університеті.	2	4
4.	Нормативно-правове забезпечення підготовки фахівців за спеціальністю «Середня освіта»	2	4
5.	Роль педагога в освітньому процесі. Підготовка педагогів в Україні в різні історичні періоди	4	6
6.	Зміст, структура та особливості підготовки вчителя історії в Університеті	2	4
7.	Професійно-особистісні якості сучасного вчителя історії	2	20
8.	Мета і завдання середньої освіти на сучасному етапі	4	4
9.	Предмет, методологія та основні категорії дидактики	4	4
10.	Організація освітнього процесу в сучасній школі	2	4
11.	Суть і зміст виховного процесу в сучасній школі	3	6
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	1	
	ВСЬОГО	30	60

Загальний обсяг **90 год.**,

в тому числі: Лекцій – **30 год.** Самостійна робота - **60 год.**

9. Рекомендована література та джерела:

Основна:

1. Баханов К. Традиції та інновації у навчанні історії в школі: Дидактичний словник-довідник. – Запоріжжя: Просвіта, 2002. – 108 с
2. Березюк О. С., Власенко О. М. Дидактика: теорія і практика: навч.-метод. посіб. /; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, Навч.-наук. ін-т педагогіки. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. - 255 с.
3. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи: навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. В. Малафіїк. – К.: Слово, 2015. - 630 с.
4. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч.посібник. / Г.М. Мешко. - К.: Академвидав, 2012. – 200 с.
5. Нікітчина С.О. Становлення і розвиток системи професійно-педагогічної підготовки вчителів історії в Україні (1917-1991 рр.) / С. О. Нікітчина ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. - Луцьк : Вежа, 1996. - 500 с.
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Пометун О.І. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: метод. посіб. / О. І. Пометун, Н. М. Гупан, В. С. Власов ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. - Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2018. - 207 с.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
10. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 168 с.

Додаткова:

1. Булда А.А. Диференційоване навчання історії у старшій школі: теорія, методика, практика: навч. посіб. для студентів ф-тів суспіл.-гуманітар. напрямку / А. А. Булда, Ю. П. Олексін ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. - 233 с.
2. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу „Вступ до спеціальності” / Укладач О.В. Більська. – Вінниця: ТД «Едельвейс и К», 2012. – 296 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. Довга Т. Я. Імідж сучасного вчителя: Навчально-методичний посібник / Т. Я. Довга. – Кіровоград: ПП «Ексклюзив–Систем», 2014. – 144 с.
5. Історія української педагогіки / О. О. Любар [та ін]; ред. М. Г. Стельмахович. - К.: [б.в.], 1999. - 356 с.
6. Косенко Ю.М. Становлення та розвиток спеціальної методики навчання історії (друга половина ХІХ - початок ХХІ століть) / Ю. М. Косенко. - Чернівці: Букрек, 2016. - 215 с.
7. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії: Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
8. Максименко В. П. Дидактика: курс лекцій: Навч. посіб. / В. П. Максименко – Хмельницький: ХмЦНП, 2013. – 222 с.
9. Мостова І. Першокурснику: поради психолога. – К.: Тандем, 2000. – 256 с.
10. Назаренко О.М. Сучасна педагогічна майстерність: навч. посіб. / О. М. Назаренко ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Фенікс, 2020. - 84 с.
11. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн [та ін.] ; за ред. акад. АПН України І. А. Зязюна ; Акад. пед. майстерності. - 3-тє вид., доп. і перероб. - К. : Богданова А.М., 2008. - 376 с.

12. Педагогічна майстерність: хрестоматія: навч. посіб. / Акад. пед. майстерності ; упоряд. І. А. Зязюн [та ін.] ; за ред. акад. АПН України І. А. Зязюна. - К.: Богданова А.М., 2008. - 461 с
13. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у нашій школі:, що назавжди змінить освіту / Переклала з англ. Ганна Лелів. – Львів: Літопис, 2016. – 258 с.
14. Садкіна В. І. Маленькі секрети учительського успіху: навчаємо з радістю. – Х.: Основа, 2016. – 144 с.
15. Сергійчук О. М., Демуз І.О. Професійна педагогічна готовність учителя історії в умовах модернізації вищої освіти http://eprints.zu.edu.ua/4270/1/vip50_27.pdf
16. Старєва А.М. Методика навчання історії: особистісно орієнтований підхід: навч. посібник / А. М. Старєва. - Миколаїв: Іліон, 2008. - 332 с.
17. Турянська О. Ф. Методика особистісно орієнтованого навчання історії в школі: навч. посіб. / О. Ф. Турянська ; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка". - Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка", 2012. - 221 с.
18. Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс. / Олександр Удод ; [за ред. В. Смолія] ; НАН України, Ін-т історії України. - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2016. - 213 с.
19. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 215 с.
20. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. – Харків, 2017. – 324 с.

10. Додаткові ресурси:

<https://mon.gov.ua/> - Міністерство освіти і науки України

<https://osvita.ua/> - Освіта в Україні та за кордоном

<http://novitukr.history.knu.ua/> - кафедра новітньої історії України